

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

(12. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
1.2.1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11
1.2.2. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP YAZIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR	11
1.2.3. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
1.3. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
1.4. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	14
12. SINIF	14

1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN TEMEL FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı sosyal bilimlerin bakış açısı ve disiplinler arası bir anlayış ile hazırlanmıştır. Bilindiği gibi geçmişten günümüze tarihin kapsamı, insan hayatının çeşitli faaliyetlerini inceleyen yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde bir insanlık tarihi olarak genişlemiştir. Böylelikle tarih disiplini; geçmiş sadece siyasi değil kültürel, entelektüel, sosyal, felsefi, din ve inanış açılarından da incelemiştir. Bu durum, *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*nda kendini göstermiştir. Programın içeriği; arkeoloji, antropoloji, coğrafya, ekonomi, felsefe, hukuk, siyaset bilimi ve sosyoloji gibi disiplinlerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca öğretim programında tematik yapı bağlamında kronolojik arka plan esas alınarak geçmişten yakın zamana kadar Türkiye Cumhuriyeti'nde meydana gelen gelişmeler açıklanmıştır. Bu bağlamda Türk modernleşmesi çerçevesinde siyasi, idari ve askerî alanlar ile ekonomi, hukuk, bilim, eğitim, kültür ve sanattaki değişim ve gelişim ele alınmış; uluslararası ilişkiler, sosyal reformlar, aile yaşamı, kadının konumu, afetler, göçler ve salgın hastalıklar ile bilim ve teknoloji, günlük yaşam, spor, tarım, sanayi ve ticaret gibi konulara yer verilmiştir.

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın geliştirilme sürecinde köklü bir anlayış değişikliğine gidilmiştir. Bu doğrultuda programda bireyin hem kendi yaşamıyla hem de içinde yaşadığı toplumla ilişkisini dikkate alan bir yapı oluşturulmuş, bilgi aktarımı odaklı tarih öğretiminden beceri temelli tarih öğretimine geçilmiştir. Beceri temelli öğretimin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi adına öğretim programında sadeleştirmeye gidilmiş, aynı zamanda siyasi tarih yerine "insan"ı öne çıkaran sosyal tarih konuları önemsenmiştir. Öte yandan programda tematik yaklaşım benimsenmiş, tema içeriklerinin oluşturulmasında ise kronoloji esas alınmıştır. Ayrıca öğrenme çıktılarının öğretme-öğrenme uygulamaları bölümü yapılandırılırken uygun olan içerikler eş zamanlı bir bakış açısıyla incelenmiştir. Tarihin dönemsel gelişimi esas alınarak önemli kırılma noktaları belirlenmiş, içerik buna göre yapılandırılmıştır.

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı geliştirilirken Ortaokul Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı temel alınmıştır. Bütüncül anlayış doğrultusunda ortaöğretim programı öğrenme çıktıları ve içerik çerçevesi oluşturulurken ön öğrenmeler dikkate alınmış, konu içeriği yakın tarihe kadar getirilerek güncel yaşamla ilişkilendirilmiştir.

*Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*nda değişim adına öne çıkan unsurlar arasında Cumhuriyet'imizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ile Türk İnkılabı ve Atatürkçülük konularının yeniden yapılandırılması gösterilebilir. Buna göre programda öğrencilerin rol modeli almaları için Atatürk'ün kişilik özellikleri üzerinde durulmuş, vefatına kadar geçen süreçte meydana gelen olaylar bütüncül bir bakış açısıyla sunulmuştur. Öte yandan Türk İnkılabı ve Atatürkçülük konuları Türk modernleşmesi kapsamında değişim ve sürekliliği esas alan bir anlayışla verilmiştir.

Öğretim programı geliştirme sürecinde dikkate alınan unsurlardan biri de güncel teknolojik ve bilimsel gelişmeler olmuştur. Bu bağlamda programda "dijital tarih"e yer verilmiş, yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkan yeni tarihsel bilgi ve bulgular da içeriğe yansıtılmıştır. Öte yandan öğretme-öğrenme sürecinde çevrim içi ortam ve uygulamaların kullanımı önemsenmiştir. Öğretme-öğrenme ile ölçme ve değerlendirme uygulamalarının kurgulanmasında tarih eğitimine yönelik güncel araştırmaların ortaya koyduğu birikim dikkate alınmıştır. Buna ek olarak örnek olay ve metinler üzerinden konularla değerler ilişkilendirilmiş, özellikle Türk-İslam medeniyetinin temel referansları olan millî ve manevî değerlerin evrensel değerlerle birlikte uygulamalı olarak verilmesi esas alınmıştır.

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın çatısı oluşturulurken "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli"nde yer alan beceri setlerindeki sosyal bilimler alan becerileri, kavramsal beceriler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve eğilimlerin yanı sıra okuryazarlıklar kullanılmıştır. Öğrencilerin tarih bilincinin geliştirilmesi ve tarih okuryazarı hâline getirilmeleri için ortaöğretim düzeyinde tarih derslerinin ilgi çekici, merak uyandırıcı, sorgulayıcı, güncel yaşamla ilişkili ve anlaşılır bir biçimde öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede programın amaçlarına ulaşması için gerekli becerilerin, değerlerin, eğilimlerin, okuryazarlıkların, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve ölçme değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğretme-öğrenme uygulamaları ile somutlaştırılmıştır.

*Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*nın temel amacı, tarih okuryazarı bireyler yetiştirebilmek için geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında öğrencileri içinde yaşadıkları dünyayı anlamlandırabilmelerine ve uyum sağlayabilmelerine yardımcı olacak bilgi, beceri ve değerlerle donatmaktır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*yla öğrencilerin

1. Atatürk'ün kişilik özelliklerini ve yeteneklerini örnek almaları,
2. Atatürk'ün ve Türk milletinin insanlığa katkılarına dair kanıtlar göstermeleri,
3. Millî Mücadele'nin ve Türk İnkılabı'nın anlamını ve önemini yorumlamaları,
4. Türk modernleşmesi ile Atatürk ilke ve inkılapları arasındaki ilişkiyi çözümlemeleri,
5. Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirmeleri,
6. Ülkemize yönelik iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları,
7. Tarihin siyasi ve askerî olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
8. Tarihsel olayların meydana geldiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıttığını kavramaları,
9. Tarihsel süreçte toplumlar arasında meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel etkileşimleri çözümlemeleri,
10. Tarihsel olay, durum, kişi, kurum ve fikirleri ait olduğu dönemin koşulları içinde değerlendirmeleri,
11. Tarihsel süreçteki olay, durum, kurum ve fikirleri değişim ve süreklilik açısından yorumlamaları,
12. Tarihsel bilginin inşa sürecinde tarihçilerin esas aldığı yöntemleri uygulamaları,
13. Tarihi öğrenirken ve araştırırken ihtiyaç duyduğu teknolojileri etkin bir şekilde kullanmaları,
14. Millî kimliğin oluşum sürecini çözümlemeleri,
15. Medeniyetimizin dayandığı millî, manevi ve evrensel değerleri davranışlarına yansıtmaları,
16. Tarih dersinin birey ve toplum yaşamına katkıları çerçevesinde ders dışında da tarih öğrenmeye istekli olmaları,
17. Tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türk dilini doğru ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her birinin öğrenme çıktılarında karşılığı yer almaktadır. Öğrenme etkinliklerinin planlanmasında ve öğretim materyallerinin hazırlanmasında özel amaçlarla kazanımlar bir bütünlük içinde değerlendirilmelidir.

1.2. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin esaslar aşağıda açıklanmıştır:

- Ortaöğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda öğretim programlarının temel öğeleri, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nin benimsediği ilke ve yaklaşımlarla bu modelin bileşenlerine göre şekillendirilmiştir. "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"; T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretme-öğrenme süreçlerinin planlanması, öğretme-öğrenme uygulama ve yaşantılarının tasarlanması, ölçme değerlendirme süreçlerinin planlanması, hazırlanacak materyal ve kitap yazım süreçleri için referans kaynak olarak kullanılacaktır. Tüm eğitim ve öğretim süreçleri ile kitap ve materyallerin tasarım süreci, "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni"nde yer alan öğrenci profilinin hayata geçirilmesine hizmet edecek şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- Her bir ünite için ayrılan süre ve ünitelerin işleniş sırası programda belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenleri tarafından öğrenci düzeyi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarının verilmiş düzeni amaçlı bir sırayı yansıttığı için uygulamada bu sıraya uyulması önemlidir.
- Öğretim programında önemli şahsiyetlere vurgu yapılmaktadır. Bu anlamda kişilerin biyografilerinin ezberletilmesinden kaçınılmalı, alana katkılarına ve eserlerine vurgu yapılmalıdır.
- Tartışma süreçlerinde öğrencilerin düşüncelerini özgürce paylaşabilmeleri için olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Öğrenme yaşantılarının gerçekleştirilmesine yönelik öğretme-öğrenme uygulamaları, köprü kurma, beceriler, değerler, alan becerileri, diğer disiplinler ve disiplinler arası konularla en güçlü bağı olanlar göz önünde bulundurularak ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkilendirmeler tüm etkinlikler için mutlak öneriler değildir; etkinlik içerikleri ile genel beceriler, değerler, alan becerileri, anahtar kavramlar, diğer disiplinler ve disiplinler arası alanlarla ilişkilendirme yapılabilme imkânı da mevcuttur. Kitap yazımında öğretme-öğrenme uygulamalarında yer verilen içerikler dışında içerikler ve ilişkilendirmeler çeşitlendirilmeli ve zenginleştirilmelidir.
- Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve ihtiyaç durumunda sınıftaki farklı öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek bir yapıda planlanmalıdır. Zenginleştirme bölümleri Sosyal Bilimler liselerinde zorunlu alan olarak uygulanmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel gereksinimlerine göre çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerinin ölçme ve değerlendirme sürecinde öğrencilere ilgi çekici, günlük yaşamla ilgili, uzak veya yakın çevresinde karşılaşılabileceği problemlere ilişkin görevler verilmeli; yargısal olmayan ve motive edici geri bildirimler sağlanmalı; dijital teknolojiler ve oyunlar kullanılmalıdır.

Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Okuryazarlık Becerileri ve Değerler)

- Türkiye'de tarih eğitiminin temelinde öğrencilere etkin vatandaş olmalarını sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri kazandırma hedefi yatmaktadır. Ayrıca tarih eğitimiyle öğrencilere kişisel, ulusal ve uluslararası düzeyde tarih anlayışı kazandırmak suretiyle onlardan kendi kimliklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Dolayısıyla tarih eğitimi, öğrencilerde merak uyandırmalı; geçmişteki insanların inançlarını, kararlarını, ikilemelerini ve bu ikilemelerin çözüm yollarını içermelidir. Öğrencilerin, edindikleri bilgilerle tarihsel sorgulama yaparak geçmişteki gelişmelerin bugünün dünyasını nasıl etkilediğini anlamalarına ve geçmiş ile bugün arasında bağlantılar kurmalarına olanak tanınmalıdır. Bu amaçla Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda yer alan "sosyal-duygusal öğrenme becerileri", "değerler" ve "okuryazarlık becerileri" bütünleşik ve etkin bir şekilde işe koşulmuş; öğretme-öğrenme uygulamalarında bunların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına yönelik örneklemelere gidilmiştir.

- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nin yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Bu yaklaşım gereği program, tarihin öznesinin "insan" olduğuna dikkat çekmiş; bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal açıdan çok yönlü bir varlık olan insanın nitelikli bir şekilde yetiştirilmesine odaklanmıştır. Program, temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimini öne çıkarmış; öğrencilerin tüm varlık unsurlarıyla maddi ve manevi açıdan bütüncül bir birey olarak yetiştirilmesini hedeflemiştir. Böylelikle eğitsel süreçleri genişleterek derinleştirmiş; öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanmalarını teşvik etmiş; öğrenmeye ilişkin olumlu tutum ve sosyal beceriler geliştirmelerini ön plana almıştır.

İçerik Çerçevesi

- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nin içerik çerçevesi bölümünde öğrencilere ünite kapsamında öğretilcek konulara yer verilmiştir. Bu konular öğrenme hedefleri kapsamında sunulacak olay, durum, kişi, kurum ve fikirler ile olgu, kavram, genelleme, kuram gibi bilgi türlerinden oluşturulmuştur. Programda içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmasını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca içerikte ele alınan konu başlıkları için program içerisinde öğretme-öğrenme uygulamaları da önerilmiştir.
- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nin içerik çerçevesi oluşturulurken konu alanındaki yeni gelişmeler ve tematik yaklaşım temel alınmış, olayların uygun yerlerde eş zamanlı işlenmesine olanak sağlanmaya çalışılmıştır. Sosyal tarihe yönelik konuların ön plana alındığı içerikte üzerinde durulan diğer bir husus, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması olmuştur. Bu bağlamda programın içeriği kurgulanırken ortaöğretimdeki Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine altyapı oluşturulması ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin (temel eğitimde kazandığı bilgi, beceri ve değerler) tespit edilebilmesi için Ortaokul Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı içeriği dikkate alınmıştır.
- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı* üç üniteden oluşmaktadır. Bu bağlamda içerikte Mustafa Kemal Atatürk'ün kişilik özellikleri, Millî Mücadele'nin hazırlık süreci, Millî Mücadele'de yapılan savaşlar ve kazanılan diplomatik zaferler ile Atatürk Dönemi iç ve dış siyasi gelişmeleri işlenmiştir. Öte yandan Atatürk ilkelerinin ortaya çıkışı, Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi, askerî, toplumsal, hukuki alanlarda ve ekonomi, eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplar ele alınmıştır. Buna ek olarak II. Dünya Savaşı ve Türkiye, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış ve iç siyasi gelişmeleri ile ülkemizdeki bilim, teknoloji, kültür ve eğitim alanında meydana gelen başlıca olaylar üzerinde durulmuştur.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nin öğretme-öğrenme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül bir birey olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamlarına, öğretim yaklaşımlarına ve öğretim materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindiği bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele alması beklenmektedir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) kullanılmalıdır. Sözü edilen stratejiler kapsamında kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri (anlatım, tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem çözme, yaratıcı drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru-cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, altı şapkalı düşünme, sözlü tarih, yerel tarih, müze gezisi, proje vb.) işe koşulmalıdır. Bu bağlamda programın öğretme-öğrenme yaşantılarında öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli araç gereç aracılığıyla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel ve tartışmalı konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme/sorumlu karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.

- Öğretme-öğrenme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine olanak sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, laboratuvarlar, beceri ve tasarım atölyeleri, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (arkeolojik kazı alanları, sergiler, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, araştırma enstitüleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, tarihî mekânlar, anıtlar, savaş alanları vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi belirleyiciler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler (TÜBİTAK projeleri, e-Twinning, Erasmus+ vb.) mümkün oldukça işe koşulmalıdır. Bununla birlikte millî ve dinî gün ve bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin tarihsel duyarlılığı ve millî bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavram, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte işe koşulan alan becerileri içeriğin öğrencilere öğretilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin öğrenme çıktısı doğrultusunda öğrencilerin zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerisini geliştirmek isteyen bir öğretmen, öğrencilerine kronoloji içeren tarihsel verileri ve kaynakları yorumlayabileceği gibi belirli bir zaman akışına göre tarih şeridi, tarihsel hikâye, akış şeması ve zaman kapsülü gibi materyaller de hazırlatabilir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemszenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, öğrenme ve hatırlamayı basitleştirmek, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir. Öğretme-öğrenme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyallerin işe koşulması önerilmiştir.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında değer öğretimine yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğretme-öğrenme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında, örtük program anlayışı aracılığıyla okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğretme-öğrenme uygulamaları oluşturmanın yanında öğrencilerde değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli; değer ediniminde değer telkini, değer açıklama, değer analizi, ahlaki ikilem, eylem öğrenme ve gözlem yoluyla öğrenme gibi yaklaşımlardan da yararlanılmalıdır.
- Öğretme-öğrenme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir "uzman", kendi öğrenmelerini izlemeye ve yönlendirmeye yardımcı bir "rehber", ders kapsamında edindiği kazanımların nasıl işe koşulduğunu gösteren bir "rol modeli" olmalı; uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğretme-öğrenme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate almak suretiyle öğretmenler; harita, resim, fotoğraf, musiki, minyatür, gravür, hat, heykel, mimari, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Tarih şeritleri, tablolar, akış diyagramları, grafikler, infografikler ve dijital uygulamalar gibi öğretim teknoloji ve materyallerini işe koşmalıdır. Ayrıca öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, efsane, fıkra, gezi yazısı, hikâye, makale, marş, mektup, tarihsel roman, siyasetname, söylev, şarkı, türkü, şiir ve tiyatro gibi edebî türlerden faydalanmalıdır. Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş, eğitsel oyunlar, görüş geliştirme ve istasyon gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanılmalıdır. Bununla birlikte program uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlemeli; bu kitapların okunması konusunda öğrencilerini özendirmelidir.

- Öğretme-öğrenme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde tarihsel kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda içerikte tarihsel kaynaklar bir bütün olarak alınmış, yazılı-görsel ve basılı-dijital gibi herhangi bir ayrıma gidilmemiş, böylelikle uygulayıcılara esneklik tanınmıştır. Öğrencilerin derste ele alınan olayları bu olayların bağlamları içerisinde kavrayabilmeleri için o dönemle ilgili yazılı, görsel, dijital kaynaklar ile kalıntı ve buluntulara yer verilmeli; içerikle örtüşen sözlü ve yazılı edebî ürünler ile medya araçlarından yararlanılmasına özen gösterilmelidir. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları konusunda bilgi sahibi olunmalı ve intihalden uzak durulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.
- Öğretme-öğrenme uygulamaları çerçevesinde metin yazılmasının önerildiği etkinliklerde öğrencilerin döneme ait adlandırmaları, zaman kavramlarını, tarihsel deyim ve terimleri doğru kullanmasına dikkat edilmelidir. Öte yandan biyografi çalışması yapılacak etkinliklerde biyografisi incelenen kişinin eğitimi, faaliyetleri ve bu faaliyetlerin döneme etkisi ile kişinin yaşadığı dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri gibi konulara değinilmelidir. Bu tarihsel anlatıları oluşturma sürecinde öğrencilere tarihsel kanıtları kullanmaları ve geliştirmeleri, tarihçilerin çalışma metodolojilerini kazanmaları konularında etkin rehberlik yapılmalıdır.
- Öğretme-öğrenme sürecinde tanımlanan dijital uygulamalarla içerik oluşturma etkinlikleri sayesinde etkileşimli bir ortamda materyal tasarlamak, ders içeriği oluşturmak ve dersi gerçekleştirmek mümkün olacaktır. Bu araçlar, öğrencilerin öğretim materyallerinin üretimini tüm aşamalarına katılımını sağlayarak üretici rolü kazanmalarına ve bu süreçlerin belirli bölümlerinde tarihçilik becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacaktır.
- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı*'nın son ünitesinde kanıta dayalı sorgulama ve araştırma becerisinin tüm aşamalarının işe koşulduğu öğrenme çıktısına yer verilmiştir. 9. sınıftan itibaren bu öğrenme çıktılarındaki araştırma konuları, dönemin öne çıkan devlet ve medeniyetlerinin bilim, kültür, sanat ve eğitim alanlarında yaşadığı gelişmeler ile bu alanlarda yaptıkları katkıları kapsamaktadır. Bu öğrenme çıktılarının konu kapsamı tarihsel dönem boyutuyla değişmekle beraber öğrencilerin 12. sınıf sonunda Türk milletinin ve diğer toplumların bilim, kültür, sanat ve eğitim alanları hakkında bilgi birikimi ve deneyime sahip olması, bunun sonucu olarak okuryazarlığa ulaşabilmesi amaçlanmıştır. "Bilgi toplama", "kaynakları sorgulama, çözümlenme, yorumlama" ve "araştırma raporu hazırlama" süreçlerini içeren bu öğrenme çıktılarıyla öğrencilerin yaşam boyu öğrenmeyi gerçekleştirmesi, bilimsel düşünce ve süreçlere dâhil edilmesi, grup çalışmalarıyla iş birliğine dayalı becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Araştırma süreçleri, bilgi toplama aşaması dışında öğretmen rehberliğinde, haftalık ders saati içerisinde ve sınıf ortamında devam ettirilerek sonuçlandırılmalıdır. Araştırma ürünlerinin kitap, dergi, panel, seminer, bilim şöleni, proje fuarı, sosyalfest, TÜBİTAK öğrenci araştırma projeleri veya dijital platformlarda sunulması beklenmektedir. Bu paylaşımlar; öğrencilerin motivasyon düzeylerinin artmasını, akranlarıyla iş birliği içinde duygu ve düşüncelerini ifade etme becerilerini geliştirmesini, araştırma yöntemlerine hâkim olmasını, sorumluluk kazanmasını, yaşam boyu öğrenme alışkanlığı elde etmesini, zamanını etkin kullanmayı öğrenmesini sağlayacaktır.

Öğrenme Kanıtları

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın "öğrenme kanıtları" bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğretme-öğrenme sürecinin etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretme-öğrenme sürecinde öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve uygulanan öğretim yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Bu nedenle öğrenci performansını belirlemek için çeşitli ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıta ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili ölçme ve değerlendirme süreçleri tasarlanmıştır:

- Programda öğrenme çıktısına ve öğrenci özelliklerine uygun olmak koşuluyla ölçme ve değerlendirme sürecinde tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici (sonuç) değerlendirmenin dengeli bir şekilde kullanılması önemsenmiştir.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğretme-öğrenme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda verilen her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğretme-öğrenme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Programda ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri tüm öğretme-öğrenme sürecinde kullanılabilir şekilde tasarlanmış ve ölçme sonuçlarının yanı sıra izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınmış; öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilecek şekilde tasarlanmıştır.
- Programda verilen ölçme-değerlendirme araç ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Bu bağlamda öğretmenler ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilirler.
- Programda ölçme ve değerlendirme araçlarının çeşitliliğine önem verilerek bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğretme-öğrenme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine olanak sağlanmıştır. Bu doğrultuda açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirmeli sorular ile doğru-yanlış madde türleri, gözlem formu, kontrol listesi, dereceleme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı (rubrik), çalışma yaprağı ve yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanılmıştır. Çıkış kartı, T diyagramı, karşılaştırma tablosu gibi araçların yanı sıra performans görevi, proje ve sözlü yoklamalar kullanılmıştır. Buna ek olarak öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı esas alınmış; tarih dersine özgü alan becerilerinin değerlendirilmesinde değişim ve süreklilik, tarihsel duygudaşlık (empati), tarihsel kaynak analizi ve tarihsel bakış açısı formlarından faydalanılmıştır.

Farklılaştırma

- *Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nın* farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır. Program, okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel gereksinimli ve akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma zenginleştirme ve destekleme bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğretme-öğrenme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme kapsamında mevcut öğretme-öğrenme uygulamaları üzerine "konu, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme ve değerlendirme" açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğretme-öğrenme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

1.2.1. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. ÜNİTE: MODERN TÜRK DEVLETİ'NİN DOĞUŞU	5	22	30,5
2. ÜNİTE: TÜRK İNKILABI VE ATATÜRKÇÜLÜK	5	18	25
3. ÜNİTE: II. DÜNYA SAVAŞI'NDAN KÜRESELLEŞME SÜRECİNE TÜRKİYE	6	28	39
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	4	5,5
TOPLAM	16	72	100

* Zümre Öğretmenler Kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan; okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.2.2. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP YAZIMINA İLİŞKİN HUSUSLAR

- Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabı Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı doğrultusunda yazılmalıdır. Bu bağlamda programın ünite, ders saati, alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, disiplinler arası ilişkiler, beceriler arası ilişkiler, öğrenme çıktıları, içerik çerçevesi, öğrenme kanıtları, öğretme-öğrenme yaşantıları ve farklılaştırma bölümleri dikkatlice incelenmeli ve içerik bunlara göre oluşturulmalıdır.
- Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı doğrultusunda ders kitapları yazılırken aşağıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alınmalıdır:

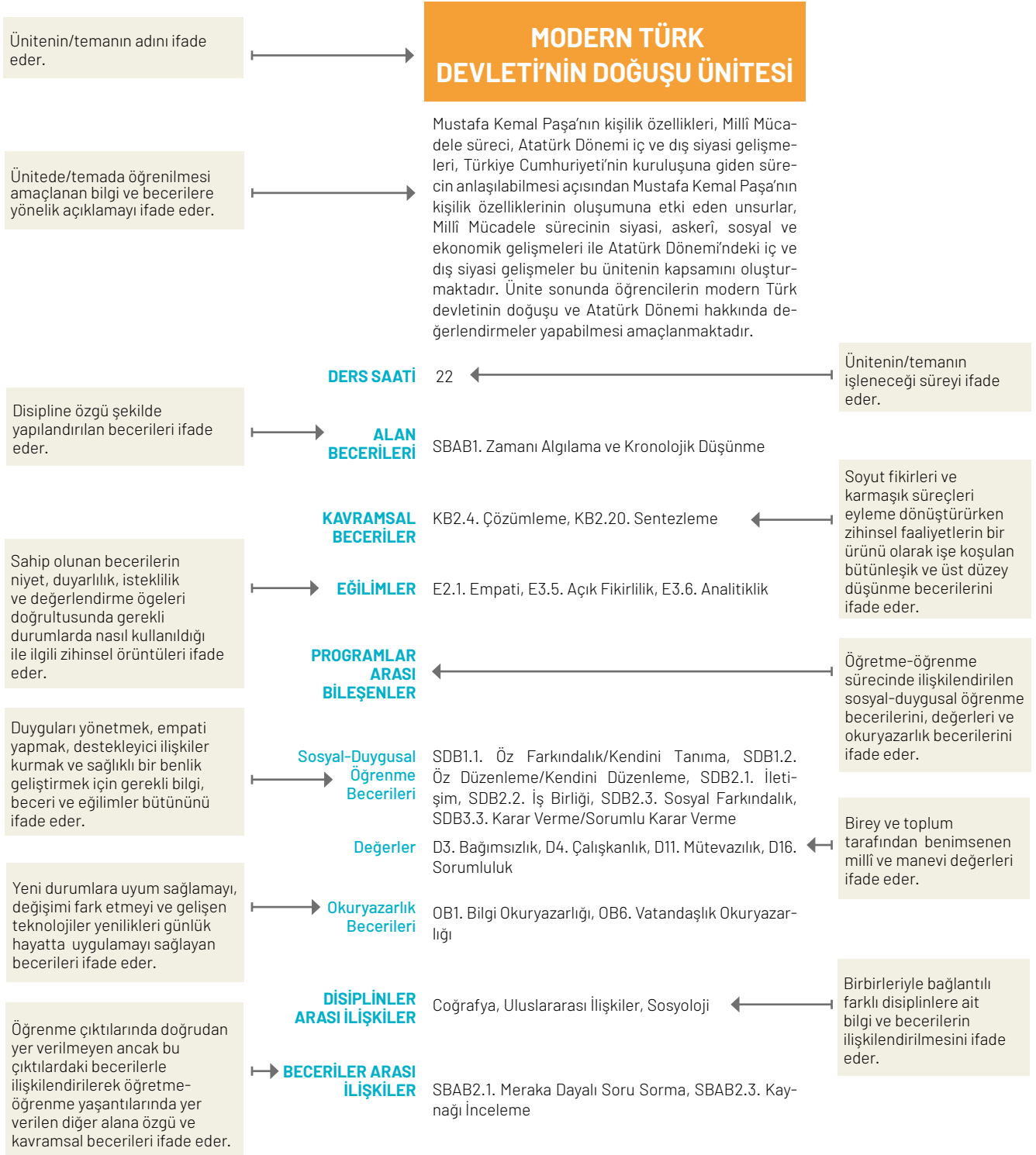
1.2.3. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBADI
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	21	19,5 cm X 27,5 cm

* Forma sayıları üst sınır olarak verilmiş olup daha az da olabilir.

1.3. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Ortaöğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı; sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin bulunduğu programlar arası bileşenler, üniteye kazandırılması amaçlanan beceri, tutum ve davranışların yazıldığı öğrenme çıktıları, öğrenme ve öğrenme sürecinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçlarının bulunduğu öğrenme kanıtları, üniteye konu başlıklarının yer aldığı içerik çerçevesi, öğrenme çıktısına uygun strateji, yöntem ve tekniğin belirlendiği öğretme-öğrenme uygulamaları, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak belirlenen alternatif öğrenme uygulamalarının yer aldığı farklılaştırma bölümlerinden oluşmaktadır.

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TAR.12.1.1. Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurları çözümleyebilme

- Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler.
- Mustafa Kemal Paşa'nın yetiştiği dönemin koşullarını, aldığı eğitimi ve askerlik deneyimini belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Mustafa Kemal Paşa'nın Kişilik Özelliklerinin Oluşumunda Etkili Olan Unsurlar
Millî Mücadele'nin Hazırlık Sürecinde Meydana Gelen Siyasi, Askerî, Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

Öğrenme sürecinde ele alınan bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları ifade eder.

Disipline ait başlıca genelleme, ilke veya anahtar kavramları ifade eder.

Genellemeler/ İlkeler/ Anahtar Kavramlar

tarih, tarihsel bilgi, kanıt, olgu, tarihçi, dijitalleşme, arşiv, geçmiş, yapay zekâ

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; giriş-çıkış kartı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid ve performans görevleri ile değerlendirilebilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğretme-öğrenme sürecini ifade eder.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Önceki öğretme-öğrenme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Sizce Mustafa Kemal Paşa'yı siyasi ve askerî bir lider yapan kişilik özellikleri nelerdir?
- I. Dünya Savaş'ında Osmanlı Devleti hangi cephelerde savaşmıştır?

Köprü Kurma

Öğrencilerden Atatürk ve Millî Mücadele dönemlerine ait izledikleri filmler, takip ettikleri süreli yayınlar, okudukları kitaplar ve ziyaret ettikleri mekânlar hakkında duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğretme-öğrenme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

TAR.12.1.1

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bunların oluşmasında etkili olan unsurlar hakkında bildiklerim-merak ettiklerim-öğrendiklerim, hissettiklerim formunun bildiklerim-merak ettiklerim bölümlerini doldurmaları istenir (**SBAB2.1**). Öğrenciler, verilen kaynaklardan hareketle Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerin yabancı dergi ve gazetelerde Atatürk'ün konu edildiği metin ve görselleri incelemeleri sağlanabilir. 1981 yılının UNESCO tarafından "Atatürk Yılı" olarak kabul edilmesinin önemi ve Atatürk'ün farklı ülkelerde tanınmasının sebepleri hakkında fikir sunmaları istenebilir.

Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğretme-öğrenme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğretme-öğrenme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Öğrencilerden tarihin tanımındaki kavramlardan sadece "geçmiş, neden-sonuç ve kanıt"ın yer aldığı kavram ağından hareketle tarihe ve tarihin içeriğine yönelik bilgileri tespit etmeleri istenebilir.

Programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETMEN YANSITMALARINI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

1.4. ORTAÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

12. SINIF

MODERN TÜRK DEVLETİ'NİN DOĞUŞU ÜNİTESİ

Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri, Millî Mücadele süreci, Atatürk Dönemi iç ve dış siyasi gelişmeleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden sürecin anlaşılabilmesi açısından Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşumuna etki eden unsurlar, Millî Mücadele sürecinin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri ile Atatürk Dönemi'ndeki iç ve dış siyasi gelişmeler bu ünitenin kapsamını oluşturmaktadır. Ünite sonunda öğrencilerin modern Türk devletinin doğuşu ve Atatürk Dönemi hakkında değerlendirmeler yapabilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 22

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB3. Tarihsel Empati, SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.4. Çözümleme, KB2.20. Sentezleme

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.1. Öz Farkındalık/Kendini Tanıma, SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Karar Verme/Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Bağımsızlık, D4. Çalışkanlık, D11. Mütevazılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Coğrafya, Uluslararası İlişkiler, Sosyoloji

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma, SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma, SBAB10. Harita, KB3.1. Karar Verme/Sorumlu Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

TAR.12.1.1. Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurları çözümleyebilme

- Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler.
- Mustafa Kemal Paşa'nın yetiştiği dönemin koşullarını, aldığı eğitimi ve askerlik deneyimini belirler.
- Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleriyle bu özelliklerin oluşmasında rol oynayan unsurlar arasında ilişki kurar.

TAR.12.1.2. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmelere ilişkin bakış açısı geliştirebilme

- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri farklı türdeki kaynaklar üzerinden inceler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri kaynaklara dayanarak kendi cümleleriyle ifade eder.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecindeki siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri kaynaklara dayanarak çözümler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarını kaynaklara dayanarak belirler.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecindeki siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşulları günümüzdeki yaşam koşullarıyla karşılaştırır.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecindeki siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşulları ait olduğu dönemin şartları içerisinde açıklar.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecindeki siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşulları ait olduğu dönemin şartları ve bağlamı içerisinde inceleyerek çıkarımda bulunur.
- Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmelerle ilgili çıkarımlarını öznel ifadelerle yansıtır.

TAR.12.1.3. Millî Mücadele Dönemi'ndeki muharebe ve antlaşmaların yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerini değerlendirebilme

- Millî Mücadele Dönemi'ndeki muharebe ve antlaşmaları kronolojik olarak sıralar.
- Millî Mücadele Dönemi'ndeki muharebe ve antlaşmaları sonuçları açısından karşılaştırır.
- Millî Mücadele Dönemi'ndeki muharebe ve antlaşmaların yeni Türk devletinin kuruluşuna etkisine dair yargıda bulunur.

TAR.12.1.4. Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne ilişkin özgün ürün üretebilme

- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmeleri belirler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmeler ile yeni Türk devletinin kurumsallaşması arasında ilişki kurar.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne ilişkin yazılı özgün ürün üretir.

TAR.12.1.5. Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından karşılaştırabilme

- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri belirler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından benzer yönleriyle listeler.
- Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri yeni devletin öncelikleri açısından farklı yönleriyle listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ Mustafa Kemal Paşa'nın Kişilik Özelliklerinin Oluşumunda Etkili Olan Unsurlar
Millî Mücadele'nin Hazırlık Sürecinde Meydana Gelen Siyasi, Askerî, Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler
Millî Mücadele Muharebeleri ve Diplomatik Zaferler
Atatürk Dönemi'ndeki İç Siyasi Gelişmeler
Atatürk Dönemi'ndeki Dış Siyasi Gelişmeler

Anahtar Kavramlar antant, ateşkes, cemiyet, fırka, genelge, himaye, Kuvayımiliye, manda, millî egemenlik, Millî Mücadele, misak, müdafaa, Tekâlifimilliyeye, pakt

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve

Değerlendirme)

Bu ünite'deki öğrenme çıktıları; giriş-çıkış kartı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid ve performans görevleri ile değerlendirilebilir.

Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerinin oluşmasında etkili olan unsurlara dair çözümlerinin değerlendirilmesinde giriş-çıkış kartı (bildiklerim-merak ettiklerim-öğrendiklerim, hissettiklerim), Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerinin değerlendirilmesinde açık uçlu sorular, Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmelerin karşılaştırılmasıyla ilgili olarak da yapılandırılmış grid kullanılabilir.

Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmelerin dönemin bakış açılarıyla değerlendirilmesi amacıyla öğrencilere Kuvayımiliyeye gönüllü olarak katılan bir askerinin gözünden bulunduğu çevrenin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarının Millî Mücadele'ye etkisini yansıtan mektup hazırlamaya yönelik bir performans görevi verilebilir. Hazırlanan performans görevi; tarihsel bağlamsallaştırma, içerik, karşılaştırma, dil ve anlatım gibi ölçütlerden oluşan analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüyle ilgili olarak köşe yazısı hazırlamaya yönelik bir performans görevi verilebilir. Performans görevinin değerlendirilmesinde özgünlük, kaynakça kullanımı, kapsam, ilişkilendirme gibi ölçütlerden oluşan analitik dereceli puanlama anahtarı ile grup değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Analitik puanlama anahtarıyla yapılan değerlendirmeler ve ünite süresince yapılan yazılı yoklamalar sonuç değerlendirmede kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME

YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

I. Dünya Savaşı'nda savaşılan cephe ve savaşın Osmanlı Devleti açısından sonuçlarına ilişkin ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Millî Mücadele Dönemi'ne ait temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Sizce Mustafa Kemal Paşa'yı siyasi ve askerî bir lider yapan kişilik özellikleri nelerdir?
- I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti hangi cephelerde savaşmıştır?
- Mustafa Kemal Paşa, "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir." ifadesini kullanırken nereyi kastetmiş olabilir? Neden?
- Büyük Millet Meclisinin Ankara'da açılmasının gerekçeleri neler olabilir?
- Atatürk'ün dış politika anlayışını şekillendiren unsurlar neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir:

- Mustafa Kemal Paşa'nın eğitim ve askerlik hayatındaki dönüm noktalarını gösteren bir tarih şeridi hazırlamaları istenebilir.
- Millî Mücadele'de yayımlanan genelge ve toplanan kongrelerin güzergâhını harita üzerinde işaretlemeleri istenebilir.
- Ünite ile ilgili bilmediği kavramlardan oluşan bir kavram bulmacası hazırlamaları istenebilir.
- Lozan Barış Antlaşması'nda çözülemeyen konu başlıklarıyla ilgili liste hazırlamaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden Atatürk ve Millî Mücadele dönemlerine ait izledikleri filmler, takip ettikleri süreli yayınlar, okudukları kitaplar ve ziyaret ettikleri mekânlar hakkında duygu ve düşüncelerini paylaşmaları istenir.

Öğretme-Öğrenme Uygulamaları

TAR.12.1.1.

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bunların oluşmasında etkili olan unsurlar hakkında bildiklerim-merak ettiklerim-öğrendiklerim, hissettiklerim formunun bildiklerim-merak ettiklerim bölümlerini doldurmaları istenir (**SBAB2.1**). Öğrenciler, verilen kaynaklardan hareketle Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerini belirler. Ayrıca yettiği dönemde Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik durumu, aldığı eğitim ve Millî Mücadele'ye kadar geçen süreçte askerlik deneyiminin rolü üzerinden kişilik özelliklerinin oluşmasındaki temel unsurları belirler (**OB1, SBAB3.1**). Ulaştığı bilgilerden hareketle Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özellikleri ile bu özellikleri ortaya çıkaran temel unsurlar arasında ilişki kurar (**KB3.1**). Bu süreçte Mustafa Kemal Paşa'nın eğitim hayatında ve görev yaptığı cephelerde azimli ve kararlı davranışlarına örnekler gösterir (**D3**). Öğrencilerden, edindiği bilgilerden yola çıkarak ilgili formun öğrendiklerim, hissettiklerim bölümünü doldurmaları istenir (**SDB1.1**).

TAR.12.1.2.

Öğrencilerin Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri verilen farklı kaynaklardan incelemeleri sağlanır (**SBAB2.3**). Öğrenciler, bu gelişmeleri kendi cümleleriyle yeniden ifade eder (**SDB2.1, OB1**). Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik gelişmeleri analiz eder. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarına ilişkin örnek metinler inceleyerek dönemin şartlarını fark eder (**SDB2.3**). Millî Mücadele'nin hazırlık sürecindeki siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşulları günümüzdeki yaşam koşullarıyla karşılaştırır. Millî Mücadele'nin hazırlık sürecinde meydana gelen gelişmeleri dönemin koşullarını göz önünde bulundurarak açıklar ve dönemin koşulları hakkında çıkarımda bulunur (**SDB3.3**). Öğrencilerin elde ettikleri çıkarımdan hareketle bir performans görevi hazırlamaları sağlanır. Bu bağlamda Kuvayimilliyeye gönüllü katılan bir askerin gözünden bulunduğu çevrenin siyasi, askerî, sosyal ve ekonomik koşullarının bu mücadeleye etkileriyle ilgili duygu ve düşüncelerini yansıtan mektup yazmaları ve bu mektubu sınıf ortamında paylaşmaları istenir (**D11, E2.1, SDB2.3**).

TAR.12.1.3.

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin Millî Mücadele'nin muharebeleri ve antlaşmalarını ve verilen kaynaklar üzerinden incelemeleri sağlanır (**SDB2.2, SBAB10.3, SBAB10.4**). Gruplar, muharebe ve antlaşmaları tarih şeridi üzerinde sıralar. Kaynaklardan elde ettiği bilgileri kullanarak Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmeleri sonuçları açısından karşılaştırır (**KB3.1**). Öğrencilerin Tekâlifimillîye Emirleri konusu işlenirken Millî Mücadele ruhunun ortaya çıkmasında Türk milletinin yardımlaşma ve dayanışmasını fark etmesi sağlanır (**D16**). Bu süreçte zaman makinesi tekniği uygulanabilir. Öğrencilerden Millî Mücadele Dönemi'ndeki siyasi ve askerî gelişmelerin yeni Türk devletinin kuruluşuna etkilerine dair çıkarımda bulunmaları istenir (**SDB3.3**). Yapılan değerlendirmelerin izlenmesi amacıyla açık uçlu sorular kullanılır.

TAR.12.1.4.

Öğrencilerin verilen tarih şeridi üzerinden Atatürk Dönemi'nde yaşanan iç siyasi gelişmeleri belirlemeleri ve verilen farklı kaynaklar üzerinden iç siyasi gelişmeler ile yeni Türk devletinin kurumsallaşması arasında ilişki kurmaları istenir. I. Meclis sürecinde farklı görüşlere sahip olan meclis üyelerinin birbirlerinin fikirlerini saygıyla karşıladığının fark etmeleri sağlanır (**OB6, E3.5, D14**). Performans görevi olarak Atatürk Dönemi'nde meydana gelen iç siyasi gelişmelerin yeni Türk devletinin kurumsallaşmasındaki rolüne yönelik köşe yazısı hazırlamaları istenir (**SDB1.2, KB3.2**).

TAR.12.1.5.

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri belirlemeleri sağlanır. Bu süreçte öğrenciler yeni Türk devletinin dış siyasetteki önceliklerini belirler. Ulaştığı bilgilerden yola çıkarak Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri devletin önceliği açısından benzer ve farklı yönleri bakımından listeler (**E3.6, OB1**). Öğrencilerden Atatürk Dönemi'nde dış siyasette izlenen barışçıl politikaların evrensel barış açısından yerini ve önemini açıklamaları istenir (**D4**). Atatürk Dönemi'nde meydana gelen dış siyasi gelişmeleri karşılaştırmak için yapılandırılmış grid kullanılır.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerin yabancı dergi ve gazetelerde Atatürk'ün konu edildiği metin ve görselleri incelemeleri sağlanabilir. 1981 yılının UNESCO tarafından "Atatürk Yılı" olarak kabul edilmesinin önemi ve Atatürk'ün farklı ülkelerde tanınmasının sebepleri hakkında fikir sunmaları istenebilir.

Tablo ve grafik kullanarak Millî Mücadele Dönemi'nde yapılan muharebelerdeki askerî güçleri karşılaştırmaları istenebilir.

Sınıf dışında öğrencilerin Kurtuluş Savaşı (I. TBMM) ve Ankara Cumhuriyet müzelerine sanal gezi yapmaları sağlanabilir.

Millî Mücadele'nin temel metinlerini (Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi ve Misakımillî) S4QR tekniği ile incelemeleri istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik özelliklerine ilişkin hazırlanmış olan kavram haritasında bırakılan boşlukları doldurmaları istenebilir.

Millî Mücadele Dönemi'ni gösteren bir akış şeması düzenlemeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

TÜRK İNKILABI VE ATATÜRKÇÜLÜK ÜNİTESİ

Bu ünite de Atatürk ilkelerinin oluşumu, Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılaplar, Türk modernleşmesinin değişim ve sürekliliği çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi, sosyal alanlarda ve hukuk, ekonomi, eğitim, bilim, kültür alanlarında yapılan inkılaplar neden ve sonuçlarıyla ele alınacaktır. Ünite sonunda öğrencilerin verilen içerikle ilgili bilgi ve becerilere sahip olmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

ALAN BECERİLERİ SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.7. Karşılaştırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Karar Verme/Sorumlu Karar Verme

Değerler D1. Adalet, D11. Mütevazılık, D14. Saygı, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB3. Finansal Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER SBAB2.3. Kaynağı İnceleme, KB2.8. Sorgulama, SBAB4.2. Değişim ve Sürekliliğin Neden ve Sonuçlarını Yorumlama

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

- TAR.12.2.1. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapları neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme
- Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların nedenlerini inceler.*
  - Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların etkilediği unsurları inceler.*
  - Siyasi alanda yapılan inkılapların devlet ve topluma etkilerini sorgular.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların nedenlerini ve sonuçlarını bağlamından kopmadan ifade eder.*
- TAR.12.2.2. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapları birbirlerine etkisi açısından değerlendirebilme
- Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapları birbirlerine etkisi açısından karşılaştırır.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapların birbirlerine etkisine ilişkin yargıda bulunur.*
- TAR.12.2.3. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisini sorgulayabilme
- Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisini tanımlar.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisi hakkında sorular sorar.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisi hakkında bilgi toplar.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisine ilişkin toplanan bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisine ilişkin toplanan bilgiler üzerinden çıkarım yapar.*
- TAR.12.2.4. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapları değişim ve süreklilik açısından karşılaştırabilme
- Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapları belirler.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplara ilişkin benzerlikleri listeler.*
  - Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılaplara ilişkin farklılıkları listeler.*
- TAR.12.2.5. Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini yorumlayabilme
- Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini inceler.*
  - Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini bağlamdan kopmadan dönüştürür.*
  - Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini ifade eder.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ	Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Siyasi ve Askerî Alanlarda Yapılan İnkılaplar Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Toplumsal ve Hukuki Alanlarda Yapılan İnkılaplar Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Ekonomi Alanında Yapılan İnkılaplar Türk Modernleşmesi Çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde Eğitim, Bilim ve Kültür Alanlarında Yapılan İnkılaplar Türk Modernleşmesinin Atatürk İlkelerinin Oluşumuna Etkisi
-------------------------	--

Anahtar Kavramlar cumhuriyetçilik, devletçilik, halkçılık, inkılap, inkılapçılık, laiklik, milliyetçilik, modernleşme

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu üitedeki öğrenme çıktıları; çıkış kartı, çalışma yaprağı, gözlem formu, karşılaştırma formu ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

Atatürk Dönemi'ndeki siyasi inkılapların nedenlerine ve etkilerine dair yapılan tartışma sonucunun yorumlanmasına ilişkin değerlendirmede çıkış kartı kullanılabilir. Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapların birbirlerine etkisinin değerlendirilmesinde çalışma yaprağı, Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisinin sorgulanmasına yönelik değerlendirmede gözlem formu, Atatürk Dönemi'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan inkılapların karşılaştırmasına yönelik değerlendirmede karşılaştırma tablosu kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden grup çalışmasıyla Atatürk ilkelerinin oluşumunda Türk modernleşmesinin etkisini ortaya koyan afiş hazırlamaları ve bu afişi sunmaları istenebilir. Hazırlanan afiş ve yapılan sunum; kapsam, görsellik, özgünlük, sunum gibi ölçütlerden oluşan analitik dereceli puanlama anahtarı, akran ve grup değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir.

**ÖĞRETME-ÖĞRENME
YAŞANTILARI**

Temel Kabuller

Öğrencilerin Tanzimat'tan itibaren gerçekleşen yenileşme hareketleri hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Türk modernleşmesinin kesintisiz devam eden bir süreç olduğu hakkında ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Atatürk ilkeleri ve Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılaplar hakkında temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Tanzimat'tan itibaren gerçekleşen yenileşme hareketleri öncelikle hangi alanlarda başlamıştır? Neden?
- Türkiye'deki demokrasinin gelişmesinde Mustafa Kemal'in "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir!" sözünün yeri hakkında neler söylenebilir?
- Cumhuriyet Dönemi'ndeki inkılaplar, Osmanlı Devleti'ndeki hangi gelişmelerden esinlenilerek yapılmış olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir:

- Atatürkçü düşünce sistemini oluşturan unsurları gösteren bir slogan tasarımları istenebilir.
- Türk modernleşmesinin amaçlarına ilişkin beyin fırtınası yapılabilir.

Köprü Kurma Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde kurulan ve varlığını günümüzde de sürdüren kurumlarla ilgili sorular sorulur.
Atatürk'ün Türk kadınına siyasi ve hukuki alanda verdiği hakların günümüze yansımalarına örnekler vermeleri istenir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları

TAR.12.2.1.

Öğrencilerin II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar olan dönemde Osmanlı Devleti'nde siyasi alanda gerçekleşen yenilikleri verilen infografik üzerinden incelemeleri sağlanır. Verilen kaynaklardan Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapları incelemeleri istenir. Öğrenciler, incelediği infografikten ve kaynaklardan ulaştığı bilgilerden hareketle Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılaplara zemin hazırlayan unsurları değişim ve süreklilik bağlamında belirler (**E3.2, SDB3.1**). Kaynaklardan edindiği bilgilerden hareketle Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların devlet ve topluma etkilerini açıklar (**SDB2.3**). Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde siyasi alanda yapılan inkılapların devlet ve topluma etkilerini sorgular (**OB6**). Öğrencilere Atatürk Dönemi'ndeki inkılapların yeni Türk devletin her alanda güçlendirilmesi amacıyla yapıldığı açıklanır (**D11**). Öğrencilerin öğretme-öğrenme uygulamaları sürecinde edinilen bilgilerden hareketle Atatürk Dönemi'nde yapılan siyasi inkılapların nedenlerine ve etkilerine dair yorumları içeren bir sınıf içi tartışması yapmaları sağlanır (**SDB2.1**). Tartışmada akvaryum tekniği kullanılabilir. Tartışma sonucunda ulaşılan sonuçların çıkış kartına yazılması istenir.

TAR.12.2.2.

Öğrencilerden II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e geçiş sürecine kadar Osmanlı Devleti'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan yenilikleri verilen tarih şeridi üzerinde incelemeleri istenir. Öğrenciler, verilen farklı kaynaklardan Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılaplar hakkında temel bilgileri edinir. Osmanlı Devleti'nin son dönemi ile Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapları gösteren karşılaştırmalı bir tablo oluşturur (**SBAB11.1**). Tablodan hareketle Osmanlı Devleti'nin son döneminde yapılan yenilikler ile Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapları değişim ve süreklilik bağlamında ilişkilendirir (**E3.3, SBAB4.2, SDB3.1**). Medeni Kanun'un kabulü konusu işlenirken hak ve özgürlüklerini bilmenin ve korumanın önemi üzerinde durulur (**D1**). Öğrenciler, elde ettikleri bilgilerden hareketle Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapları birbirlerine etkisi açısından karşılaştırır ve bu karşılaştırmadan elde ettiği sonuçlara ilişkin bir tablo hazırlar. Bu süreçte T diyagramı kullanılabilir. Öğrencilerden yaptıkları karşılaştırmadan hareketle Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda gerçekleşen inkılapların birbirine etkisine ilişkin yargıda bulunmaları istenir (**SDB3.3**). Öğrencilere Atatürk Dönemi'nde toplumsal ve hukuki alanlarda yapılan inkılapların birbirlerine etkisini değerlendirmeye yönelik farklı madde türleri ve görevlerden oluşan çalışma yaprağı verilir.

TAR.12.2.3.

Öğrencilerden açıklamalı tarih şeridi üzerinde II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e kadar Osmanlı Devleti'nde ekonomik alanda yapılan yenilikleri ve Atatürk Dönemi'nde ekonomi alanında yapılan inkılapları belirlemeleri istenir (**SBAB2.3**). Bu süreçte öğrenciler, devletçi politikaların Türk modernleşmesi çerçevesinde ekonomi alanında yapılan yeniliklere ve inkılaplara etkisi hakkında sorular sorar. Verilen farklı kaynaklar üzerinden Türk modernleşmesi çerçevesinde Atatürk Dönemi'nde devletçi politika anlayışının ekonomi alanında yapılan inkılaplara etkisi hakkında bilgi toplar. Topladığı bilgilerin doğruluğunu verilen kaynakları karşılaştırarak değerlendirir (**OB3**). Öğrencilerin "Cumhuriyet'in ilk yıllarında devletçilik politikalarının benimsenmesinin gerekçeleri" üzerine büyük grup tartışması yapmaları sağlanır (**SDB2.1**). Devletçilik politikası gereği ülke kalkınmasını ve gelişmesini desteklemesi açısından yerli ve millî üretim ile yerli malı kullanmanın önemini açıklamaları istenir (**E3.6, D19**). Büyük grup tartışması sonunda yapılan çıkarımlar öğretmen tarafından gözlem formuyla değerlendirilir.

TAR.12.2.4.

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden II. Mahmud Dönemi'nden Cumhuriyet'e kadar Osmanlı Devleti'nde eğitim, bilim ve kültür alanlarında yapılan yenilikleri ve Atatürk Dönemi'nde yapılan inkılapları incelemeleri istenir. Bu kapsamda öğrenciler; Tevhid-i edrisat Kanunu'nun kabul edilmesi, Mızıkiyühmayunun Cumhurbaşkanlığı Musiki Heyetine çevrilmesi, Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane'nin Devlet Güzel Sanatlar Akademisine çevrilmesi, Yeni Türk harflerinin kabul edilmesi, Hıfzıssıhha Kurumunun açılması, Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin kurulması, Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kurulması ve üniversite reformunun kapsamını belirler. Öğrencilerden Türk modernleşmesi sürecinde bu inkılaplarla gerçekleşen yeniliklerin değişim ve süreklilik açısından benzer ve farklı yönlerini gösteren karşılaştırma tablosu hazırlamaları istenir (**E3.10, OB5, SDB1.2**).

TAR.12.2.5.

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin ortaya çıkışındaki etkilerini incelemeleri ve inceleme sonucunda Atatürk ilkelerinin özelliklerini belirlemeleri sağlanır. Atatürk ilkelerinin millî bilinç sahibi olmadaki önemi açıklanır (**D19, E3.6**). Performans görevi olarak gruptan Türk modernleşmesinin Atatürk ilkelerinin oluşumuna etkisini ifade eden bir afiş hazırlayarak bu afişi sınıfta sunmaları istenir (**SDB2.2**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden Türk Tarih Kurumunun genel ağ adresine girerek kurum kimlik kartı hazırlamaları ve ilgili genel ağ adresindeki belgeseli seyrederek Türk Tarih Kurumunun kuruluş amaçları ve faaliyetlerine ilişkin poster tasarımları istenebilir.

Atatürk Dönemi'nde uygulanan ekonomi politikalarını ve bunların özelliklerini araştırmaları, elde ettikleri bilgilere dayanarak ekonomi bülteni hazırlamaları ve hazırladıkları bülteni sunmaları istenebilir.

İstanbul Üniversitesinin genel ağ sitesi üzerinden "Gazeteden Tarihe Bakış Projesi"ni incelemeleri ve Atatürk Dönemi'ndeki Cumhuriyet kutlamaları ile ilgili gazete manşetlerinden pano yapmaları istenebilir.

Kanunuesasi ile 1921 ve 1924 anayasalarının benzer ve farklı yönlerini karşılaştırdıkları bir tablo hazırlamaları istenebilir.

Türk inkılabı sürecini anlatan kitap, dergi, hatıra gibi kaynakları araştırarak bir kaynakça denemesi hazırlamaları istenebilir.

Ülkemizde kutlanan millî bayramların tarihsel kökenlerini araştırmaları ve buna ilişkin sunum yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden Atatürk ilke ve inkılaplarına ilişkin öğrendikleri bilgilerden hareketle bir kelime bulutu oluşturmaları istenebilir.

Atatürk inkılaplarının sınıflandırıldığı tabloyu akranlarından yardım alarak hazırlamaları istenebilir.

Atatürk ilkelerini gösteren zihin haritasını akranlarından yardım alarak hazırlamaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDAN KÜRESELLEŞME SÜRECİNE TÜRKİYE ÜNİTESİ

II. Dünya Savaşı, savaş sürecinde Türkiye, savaş sonrası dönemde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde öne çıkan olaylar ile Türkiye'de sosyal, ekonomik alanlarda ve bilim, teknoloji, kültür, eğitim, spor alanlarında yaşanan gelişmeler bu ünitenin kapsamını oluşturmaktadır. Ünite sonunda öğrencilerin verilen içerikle ilgili bilgi ve becerilere sahip olmaları, olaylarla ilgili sorgulama ve değerlendirmelerde bulunabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 28

ALAN BECERİLERİ

SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma, SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma, E2.3. Girişkenlik, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Öz Düzenleme/Kendini Düzenleme, SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Karar Verme/Sorumlu Karar Verme

Değerler

D1. Adalet, D3. Bağımsızlık, D4. Dostluk, D11. Mütevazılık, D14. Saygı, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlığı, OB3. Finansal Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Coğrafya, Sosyoloji, Uluslararası İlişkiler, Felsefe, Demokrasi ve İnsan Hakları

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.3. Özetleme, SBAB10.3. Haritadan Çıkarım Yapma, SBAB5.2. Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama, SBAB10. Harita, SBAB1. Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme, SBAB11. Coğrafi İçerikli Tablo, Grafik, Şekil ve Diyagram, KB3.1. Karar Verme/Sorumlu Karar Verme, KB3.2. Problem Çözme, KB3.3. Eleştirel Düşünme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI
VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

TAR.12.3.1. II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarını özetleyebilme

- II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarıyla ilgili çözümleme yapar.*
- II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarını sınıflandırır.*
- II. Dünya Savaşı'nı neden ve sonuçları bakımından yorumlar.*

TAR.12.3.2. II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeleri sorgulayabilme

- II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler hakkında merak ettiği konuları tanımlar.*
- II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar (5N1K).*
- II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.*
- II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.*
- II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'nin iç ve dış siyasetinde meydana gelen gelişmeler hakkında topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.*

TAR.12.3.3. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliği neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğe neden olan unsurları inceler.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin etkilediği unsurları inceler.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren yaşanan gelişmeleri Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğe etkileri açısından sorgular.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarını bağlamdan kopmadan ifade eder.*

TAR.12.3.4. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerini yorumlayabilme

- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelere ilişkin verilen kaynakları inceler.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelere ilişkin kaynaklarda verilen bilgileri bağlamından kopmadan sözlü, yazılı, görsel biçimlere dönüştürür.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmeleri demokratikleşme sürecine etkileri açısından kendi ifadeleriyle açıklar.*

TAR.12.3.5. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri toplumsal etkileri açısından değerlendirebilme

- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri toplumsal etkileri bakımından karşılaştırır.*
- Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelerle ilgili karşılaştırmalarına yönelik yargıda bulunur.*

TAR.12.3.6. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin oluşturduğu özgün ürünleri paylaşabilme

- Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeler hakkındaki araştırmasına dair belirlediği kaynaklardan bilgi toplar.*
- Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin topladığı bilgilerin araştırmasına uygunluğunu belirler.*
- Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin kullanacağı kaynakların sınırlılığını sorgular.*
- Araştırmasına uygun olarak kaynaklardan belirlediği, Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin bilgileri yorumlar.*
- Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin kanıta dayalı oluşturduğu araştırmasını paylaşır veya sergiler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

II. Dünya Savaşı

II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye'nin İç ve Dış Siyasetinde Yaşanan Gelişmeler

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'nin Dış Politikası

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'de Yaşanan Siyasi Gelişmelerin Demokratikleşme Sürecine Etkileri

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'deki Sosyal ve Ekonomik Gelişmeler

Soğuk Savaş Dönemi'nin Başlangıcından İtibaren Türkiye'de Bilim, Teknoloji, Kültür, Eğitim ve Spor Alanlarında Yaşanan Gelişmeler

Anahtar Kavramlar

askerî darbe, Demir Perde, devalüasyon, faşizm, FIR hattı, karaborsa, kara suları, kıta sahanlığı, kutuplaşma, küreselleşme, Mavi Vatan, Megalo İdea, Mihver, muhtıra, müttetik, Nazizm, postmodern darbe, silahlanma, soğuk savaş

ÖĞRENME

KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu ünitedeki öğrenme çıktıları; açık uçlu sorular, çalışma yaprağı, öz ve akran değerlendirme formları, izleme testi ve performans görevi ile değerlendirilebilir.

II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarının özetlenmesinde açık uçlu sorular, II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'de meydana gelen gelişmelerin sorgulanmasında çalışma yaprağı kullanılabilir. Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarının yorumlanması amacıyla gerçekleştirilen panelin değerlendirilmesinde öz ve akran değerlendirme formları, Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri değerlendirilmesinde izleme testi kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerini içeren sunum hazırlamaları ve bu sunumu paylaşmaları istenebilir. Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür ve eğitim alanlarında yaşanan gelişmeler konusunda araştırma raporu hazırlamaya ve sunmaya yönelik performans görevi verilebilir. Araştırma raporunun ve sunumun değerlendirilmesinde organizasyon, bilgilerin toplanması, bilgilerin düzenlenmesi, içerik, görsel kullanımı, kaynak gösterimi, sunum gibi ölçütlerden oluşan analitik dereceleme puanlama anahtarı, öz değerlendirme ve grup değerlendirme formları kullanılabilir.

Analitik dereceli puanlama anahtarı ile yapılan değerlendirmeler ve ünite süresince yapılan yazılı yoklamalar sonuç değerlendirmede kullanılabilir.

ÖĞRETME-ÖĞRENME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin I. Dünya Savaşı'nın sonuçları, Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'nin komşu ülkelerle ilişkisi ve Türk demokrasi tarihine ilişkin temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki rehber sorular sorulabilir:

- Osmanlı Devleti açısından I. Dünya Savaşı'nın ne gibi sonuçları olmuştur?
- Sizce çok partili siyasi hayata geçişin Türk demokrasi tarihindeki önemi nedir?
- Türkiye'nin uluslararası kuruluşlara üye olma gerekçeleri neler olabilir?
- Kıbrıs Adası'nın jeopolitik önemine dair neler söylenebilir?
- Ermeni meselesinin ortaya çıkış nedenleri neler olabilir?

Ünite kapsamında öğrencilere aşağıdaki etkinlikler yaptırılabilir:

- Öğrencilerden Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleşen darbeleri ve darbe girişimlerini tarih şeridi üzerinde sıralamaları istenebilir.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin bilim, kültür, sanat ve spor alanlarındaki "en"lerini listelemeleri istenebilir.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının genel ağ adresi üzerinden Cumhuriyet Dönemi banknotlarını incelemeleri, banknotlar arasındaki benzerlik ve farklılıkların nedenleri hakkında fikir yürütmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin uluslararası çatışma ve krizlerin her dönemde devam etmesinin nedenleri sorgulamaları sağlanır.

Küresel sorunların çözümünde rol oynayan kurumların tarihçelerini incelemeleri istenir.

Millî kalkınma hedeflerinin günümüzde nasıl devam ettiği hakkında sorular sorulur.

Öğrencilerden Millî teknoloji hamlesinin gelecekte ulaşacağı noktaya ilişkin öngörülerini ifade etmeleri istenir.

Türkiye'de demokrasinin kesintiye uğramaması için üzerine düşen görev ve sorumlulukları gerekçeleriyle açıklamaları istenir.

Öğretme-Öğrenme

Uygulamaları **TAR.12.3.1.**

Öğrencilere I. Dünya Savaşı'nın sonuçlarıyla II. Dünya Savaşı'nın nedenleri arasında bağlantı kurulmasına yönelik sorular sorulur. Bu sorular çerçevesinde öğrencilerden II. Dünya Savaşı'na neden olan gelişmeleri gösteren farklı kaynakları incelemeleri istenir (**SBAB10.3**). II. Dünya Savaşı'nın seyrini değiştiren gelişmelerden Pearl Harbor Baskını, Stalingrad Kuşatması, Normandiya Çıkartması, Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombalarının atılmasının yer aldığı açıklanmalı tarih şeridini incelemeleri istenir. Örnek olaylardan hareketle insan ve doğayı sevmenin ve korumanın önemini açıklamaları sağlanır (**D9, KB3.3**). II. Dünya Savaşı'nın seyrini değiştiren gelişmelerle savaşın sonuçlarına yönelik soru cevap etkinliği yapılır (**E3.4, KB3.3**). Öğrencilerden II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarını siyasi, sosyal ve ekonomik bağlamda sınıflandırmaları istenir. Savaş sonrasında; Soğuk Savaş Döneminin başlaması, Birleşmiş Milletler ve IMF'nin kuruluşu, Siyonist hareketler, Filistin meselesi ve sömürgeciliğin şekil değiştirmesini kendi cümleleriyle ifade eder (**OB1, SDB2.1**). Örnek metin ve olaylardan hareketle Siyonist faaliyetleri ve Filistin meselesini hakkaniyetli davranmaları açısından değerlendirmeleri istenir. (**D1, SDB3.3**). II. Dünya Savaşı'nın neden ve sonuçlarının değerlendirmesi amacıyla açık uçlu sorular kullanılır.

TAR.12.3.2.

Öğrencilerden II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye'nin dış siyasetinde (Mihver Devletleri ve Müttefik Devletler ile ilişkiler) ve iç siyasetinde (Millî Korunma Kanunu, ekme karnesi, varlık vergisi uygulaması) meydana gelen gelişmeleri açıklamalı tarih şeridi üzerinden incelemeleri istenir. Ülkede yaşanan olağanüstü durumlarda hayata geçirilen ekme karnesi ve Millî Korunma Kanunu uygulamaları üzerinden yardımlaşma ve dayanışmanın önemi açıklanır (**D16**). Öğrenciler, merak ettikleri konuları belirler. Belirlemiş oldukları konularla ilgili 5N1K soruları hazırlar. Verilen kaynaklar üzerinden belirledikleri konu hakkında bilgi toplar, bilgilerin doğruluğunu kaynaklar arasında karşılaştırma yaparak sorgular (**E3.9, KB3.3**). Öğrencilerden konu hakkındaki çıkarımlarını verilen çalışma yaprağı üzerinde açıklamaları istenir (**SDB3.3**).

TAR.12.3.3.

Öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'nin dış politikasındaki "Kore Savaşı, Türkiye'nin NATO üyeliği, Kıbrıs sorunu ve Kıbrıs Barış Harekâtı, Türk-Yunan ilişkileri, Ermeni meselesi, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, Türk dünyası ile ilişkiler, Dağlık Karabağ sorunu ve Bosna Savaşı" konularını değişim ve süreklilik açısından incelemeleri sağlanır (**SBAB10.3**). Öğrenciler, girişimci ve insani dış politika anlayışı çerçevesinde Türkiye'nin faaliyetlerini analiz eder. TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, TÜRKSOY, Yunus Emre Enstitüsü ve Maarif Vakfının çalışmaları üzerinden Türkiye'nin kültürel diplomasi çabalarını örneklendirir (**KB3.1**). Öğrencilerin ülkelerarası yardımlaşmanın, dostluğun gelişmesine katkıda bulunacağına yönelik örnekler vermeleri sağlanır (**D4, E2.3**). Soğuk Savaş Dönemi'nde Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve süreklilikle ilgili kendi sorularını hazırlamaları istenir. Sınıfta bir zıt panel düzenlenerek öğrencilerin birbirlerinin sorularını yanıtlamaları sağlanır. Bu süreçte Türkiye'nin dış politikasındaki değişim ve sürekliliğin neden ve sonuçlarını bağlamdan kopmadan ifade etmelerine imkân verilir (**SDB2.1**). Panel sonunda öğrencilerden öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile kendi öğrenmelerini ve akranlarını değerlendirmeleri istenir (**SDB1.2**).

TAR.12.3.4

Öğrenciler, Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki siyasi gelişmelerin gösterildiği açıklamalı tarih şeridini inceler. Verilen farklı kaynaklardan hareketle "Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren çok partili siyasi hayata geçiş çabalarının; 27 Mayıs Askerî Darbesi, 1971 Muhtırası, 1980 Askerî Darbesi, 28 Şubat Müdahalesi, 27 Nisan e-Muhtırası ve 15 Temmuz Darbe Kalkışması üzerinden darbelerin; PKK/PYD, DEAŞ ve FETÖ terör örgütleri üzerinden millî güvenliği tehdit eden unsurların ve terörle mücadelenin Türkiye'nin demokratikleşmesi sürecine etkilerini belirler **(E3.6, KB3.1)**. Konuya ilişkin seçtikleri siyasi gelişmelerden birini görsel sunum ya da posterle anlatır. Bilgileri görsel unsurlarla destekleyerek sınıfa sunum yapar **(SDB2.1)**. 15 Temmuz Darbe Kalkışması'ndan söz edilirken toplumların kendi hak ve özgürlüklerini kullanma ve korumaları konusunda taviz vermemesi gerektiği açıklanır **(D11)**. Öğrencilerden Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de meydana gelen siyasi gelişmelerin demokratikleşme sürecine etkilerine ilişkin ulaştığı bilgilerden yola çıkarak yorumlarını sınıfta sözlü olarak paylaşmaları istenir **(SDB2.1)**.

TAR.12.3.5

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden "Marshall yardımları, tarımda makineleşme, sanayileşme çabaları, köyden kente göç, IMF ile ilişkiler, ekonomik krizler, ekonomik kalkınma planları, sığınmacı sorunu ve Türkiye'nin bu soruna yaklaşımı ile Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" konularını incelemeleri sağlanır **(OB3, SDB2.2, SBAB11.1)**. Öğrenciler, örnek olaylardan hareketle köyden kente göç konusunda toplum içinde birlik ve dayanışmayı destekleyen ve toplumsal uyumun temelini oluşturan unsurları açıklar **(D14)**. Soru cevap tekniği kullanılarak grupların sosyal ve ekonomik gelişmelerin toplumsal etkilerini karşılaştırmaları sağlanır **(SDB2.3, KB3.2)**. Ulaşılan bilgilerden hareketle Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmelerin değerlendirildiği büyük grup tartışması yapılır **(E3.10, SDB2.1, SDB3.3)**. Öğrencilere Türkiye'deki sosyal ve ekonomik gelişmeleri değerlendirmeye yönelik farklı madde türlerinden oluşan izleme testi verilir.

TAR.12.3.6

Grup çalışması yoluyla öğrencilerin Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeleri incelemeleri sağlanır. Öğrencilere millî sanayi hamleleri ve millî teknoloji gelişmeleri üzerinden cesaretli ve girişimci olmanın önemi açıklanır **(D11)**. Grup çalışması yoluyla öğrencilerin Soğuk Savaş Dönemi'nin başlangıcından itibaren Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelerden birini araştırma konusu olarak belirlemeleri istenir **(SDB2.2)**. Belirledikleri araştırma konusuna ilişkin detaylı bilgi toplamaları sağlanır. Öğrencilere bilgi toplama, kaynak inceleme ve kaynakları sorgulama süreçlerinin tüm basamaklarını kapsayan kontrol listesi verilir. İlgili aşamanın sonunda öğrencilerden kontrol listesini doldurmaları istenir. Gruplar, öğretmen rehberliğinde araştıracakları konuyla ilgili hangi kaynakları kullanacaklarını ve bu kaynaklara nereden ve nasıl ulaşacaklarını belirler. Konuya ilişkin kaynaklardan bilgi toplar **(E3.7)**. Araştırmasıyla ilgili olarak kaynaklara uygun sorular sorar ve kaynağın türü, yazarı, tarihi, dijital kimliği, genel ağdaki uzantısı gibi temel unsurları belirler. Araştırmasıyla edindiği ilgili ve ilgisiz bilgileri ayırttırdıktan sonra araştırma konusuna uygun olanları belirler **(E3.2)**. Kullanacağı kaynaklara ön yargı, çelişki veya tutarsızlık içeren ifadeleri ortaya çıkaracak sorular sorar. Bu süreçte kaynakları karşılaştırabilir. Aynı konuyla ilgili kaynaklardaki farklı görüşleri belirler. Kaynaklarda yer alan olgu ve görüşleri ayırt eder. Kaynaklardaki bilgilerin son gelişmeleri içerip içermediğini sorgular **(D3)**. Bu sorgulamalar sonucunda topladığı bilgilerin araştırma konusu için yeterliliğine yönelik çıkarımda bulunur. Topladığı bilgilerin sınırlılığına göre farklı kaynaklara başvurarak yeniden bilgi toplar **(E3.4)**. Araştırmasında kullanacağı bilgileri ana fikir, şahıslar, eserler, mekânlar, kurumlar bağlamında belirler. Bu bilgileri araştırma raporunda kullanmak üzere uygun yerlerde tarih şeridi, harita, tablo, grafik, infografi şeklinde görsel metinlere dönüştürür. Gruplar, ulaşılan bilgilerden hareketle kendi görüşlerini yansıtan yorumları oluşturur **(SBAB1.2, OB2, SDB2.2)**. Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelerin günümüze etkilerine yönelik çıkarım yapar **(SDB3.3)**. Kanıta dayalı çıkarımlarından hareketle performans görevi olarak Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmelere ilişkin bir araştırma raporu hazırlar. Araştırma raporunu hazırlarken uygun başlıklar bulur, hazırladığı görselleri metnin içeriğine uygun biçimde kullanır, kaynaklara metin içinde atıf yapar ve kullandığı kaynakları kaynakçada gösterir **(OB2, E3.7)**. Gruplar, sınıf içinde araştırma raporlarını sunar **(SDB2.1)**. Sunum sonrasında grupların Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında yaşanan gelişmeleri karşılaştırarak yorumlamaları sağlanır **(KB3.2)**. Araştırma raporları; panel, seminer, bilim şöleni, proje fuarı veya dijital platformlarda **(OB2)** sunularak paylaşılabilir. Hazırlanan araştırma raporları ve sunumları dereceli puanlama anahtarı, öz ve akran değerlendirme formları kullanılarak değerlendirilebilir.

Zenginleştirme

Öğrencilerden Türkiye'de 1950 sonrasında köyden kente göç konusuyla ilgili sözlü tarih çalışması yapmaları, ulaştıkları bilgilerden hareketle kısa bir belgesel hazırlamaları ve bu belgeseli sınıf ortamında sunmaları istenebilir.

Kore Savaşı'nda Türkiye'nin katkısını konu edinen bir film seyretmeleri, Kore Savaşı'nın gelişimi ile ilgili araştırma yapmaları ve Türkiye'nin savaşa katılımına ilişkin tarihsel akış şeması oluşturmaları istenebilir.

Aliya İzzetbegoviç, Rauf Denktaş, Dr. Sadık Ahmet, Muhammed Ali Cinnah, İsa Yusuf Alptekin gibi önemli şahsiyetlerden birini seçerek kişinin hayatını ve eserlerini araştırıp biyografisini hazırlamaları ve sunmaları istenebilir.

II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'de uygulanan vergilerin benzerlerinin farklı ülkelerde de uygulandığı konusunu araştırmaları sağlanabilir. Elde ettikleri bilgilerden hareketle karşılaştırmalı tablo hazırlamaları ve bunu yorumlamaları istenebilir.

Kıbrıs sorununa ilişkin yazılı ve görsel kaynakları inceleyerek Birleşmiş Milletlere, Ada'daki Türklerin uğradıkları haksızlıkları ortaya koyan bir rapor hazırlamaları istenebilir.

ASALA terör örgütünün şehit ettiği diplomatlar hakkında araştırma yapmaları ve elde ettikleri bilgilerden hareketle bir "Şehit Diplomatlar Albümü" oluşturmaları istenebilir.

Türkiye'nin girişimci ve insani dış politikasının küresel ve bölgesel sorunların çözümüne etkisine ilişkin araştırma yapmaları istenebilir.

Destekleme Öğrencilerden II. Dünya Savaşı sürecini basit bir şekilde anlatan infografiği incelemeleri istenebilir.
Kıbrıs Adası'nı harita üzerinde göstererek Ada'nın Türkiye için önemini sözlü olarak açıklamaları istenebilir.
Türk cumhuriyetlerinin isimlerini saymaları istenebilir.
Örneklerden yola çıkarak Türk topluluklarının ortak yönlerini söylemeleri istenebilir.
PKK/PYD, DEAŞ ve FETÖ terör örgütlerinin Türkiye Cumhuriyeti'ne verdiği zararları ekranlarından yardım alarak listelemeleri istenebilir.
Darbelerin Türkiye Cumhuriyeti'ne verdiği zararları anlatan kısa belgesel film izlemeleri istenebilir.
Yakın dönemde Türkiye'de bilim, teknoloji, kültür, eğitim ve spor alanlarında meydana gelen gelişmelerden birine ilişkin basit düzeyde bir araştırma yapmaları ve ulaştıkları sonuçları rapor olarak sunmaları istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

EK-1 BİLDİKLERİM-MERAK ETTİKLERİM VE ÖĞRENDİKLERİM, HİSSETTİKLERİM FORMU*

Adı:
Soyadı:
Numarası:
Sınıfı:

BİLDİKLERİM-MERAK ETTİKLERİM VE ÖĞRENDİKLERİM, HİSSETTİKLERİM FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki formun "Bildiklerim" ve "Merak Ettiklerim" sütunlarını ders başlangıcında, "Öğrendiklerim, Hissettiklerim" sütununu ise ders bitiminde doldurunuz. İyi çalışmalar...

Konu:		
B- Bildiklerim	M- Merak Ettiklerim	Ö- Öğrendiklerim, Hissettiklerim

* Bu form, örnek olması amacıyla geliştirilmiştir. Öğrenme çıktısı, içerik çerçevesi ve öğretme-öğrenme uygulamalarına göre farklılaştırılmıştır.

